

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

Nutritional counselor, EstQF Level 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
Nutritional counselor, EstQF Level 5	5

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work Toitumisnõustaja nõustab klienti, lähtudes tõendus põhjustest Eestis kehtivatest toidu-, toitumis- ja liikumissoovitustest ning toitumist puudutavatest ravi- ja tegevusjuhenditest tervise hoidmiseks, edendamiseks ja haiguste ennetamiseks. Toitumisnõustaja selgitab välja toitumuslikud probleemid, lähtudes omandatud teadmistest toidu ja toitumise mõjust inimese tervisele, sh haiguste tekkele. Ta abistab klienti toitumisteabes orienteerumisel, kliendile sobivate valikute tegemisel, individuaalse tasakaalustatud menüü koostamisel ning füüsilise aktiivsuse korrigeerimisel. Kaasuvate haiguste puhul võib toitumisnõustaja nõustada haigeid koostöös vastava spetsialistiga ainult tasakaalustatud toitumise osas, kuid ei määra haiguspuhuseid või piirangutega dieete. Toitumisnõustaja mõistab koostöö tähtsust teiste erialade esindajate ning kliendivõrgustiku liikmetega. Ta võib kliendigruppidele korraldada praktilisi töötubasid ja loenguid. Toitumisnõustaja täiendab ennast pidevalt ja rakendab tõendus põhiseid teadmisi praktikas.
A.2 Tasks A.2.1 Kliendi toitumise ja eluviisi hindamine 1. Kontakti loomine. 2. Üldandmete kogumine. 3. Toitumise ja toitumuse andmete kogumine. 4. Kogutud andmete analüüsimine ja hindamine. A.2.2 Toitumise- ja eluviisi muutmise eesmärkide püstitamine ja sekkumisplaani koostamine 1. Eesmärkide püstitamine. 2. Tegevuskava koostamine. A.2.3 Toitumisnõustamine 1. Tervisliku tasakaalustatud toitumise soovitamine, juhiste andmine ja juhendamine. 2. Toidutõhustamise meetodite soovitamine. 3. Toitumise ja piirangutega dieetide tasakaalustamine. 4. Kliendi juhendamine valikute tegemisel. 5. Kliendi nõustamine tervislike eluviiside järgimisel. 6. Kliendi teavitamine teabeallikatest. 7. Kliendi toetamine ja võimestamine. 8. Koostöö teiste spetsialistide ja kliendi tugivõrgustikuga. A.2.4 Toitumuslike sekkumiste mõju ja tulemuste hindamine 1. Tulemuste analüüsimine ja kokkuvõtete tegemine. 2. Enda tegevuse analüüsimine ja hindamine. A.2.5 Toitumisnõustamine tervislikuks liikumiseks

1. Kliendi toitumise, söömisharjumuste ja füüsilise koormuse hindamine.
2. Kliendi vajaduste määratlemine ja tegevuskava koostamine.
3. Kliendi nõustamine toitumise osas.
4. Toidutõhustamise meetodite soovitamine tervislikuks liikumiseks.
A.3 Work environment and specific nature of work
Toitumisinõustajad töötavad erakabinettides, nõustamiskeskustes, tervishoiu- või sotsiaalteenust osutavates asutustes, lasteasutuses, hoolekandenasutuses, spordikeskustes vm asutustes iseseisvalt või meeskonna liikmena. Toitumisinõustaja töötab klientide vastuvõtuks sobivas ruumis. Toitumisinõustamist võib läbi viia ka veebikeskkonnas.
A.4 Tools
Enamkasutatavad töövahendid on kaal ja mõõdulint, kliendile mõeldud jaotusmaterjalid ja teavikud, ea- ja kognitsioonikohased näitlikud abivahendid, nõustajale mõeldud juhendmaterjalid ja käsiraamatud, erialane tarkvara.
A.5 Personal qualities required for work: abilities and characteristics
Toitumisinõustaja kutse eeldab suhtlemisvalmidust, empaatiavõimet, otsustusvõimet, positiivset ellusuhtumist, analüütilist mõtlemist, võimet omandada uusi teadmisi, korrektsust, täpsust ja diskreetsust.
A.6 Professional preparation
Toitumisinõustajal on vähemalt keskharidus, läbitud erialane täiendkoolitus ja töökogemus.
A.7 Most common occupational titles
Toitumiskonsultant, toitumisinõustaja.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation
Kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.
B.2 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.2.1 Kliendi toitumise ja eluviisi hindamine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1. loob kliendiga kontakti ja usaldusliku suhte; 2. kogub andmeid kliendi ootuste, pöördumise põhjuste, seniste terviseprobleemide, ravi ja eluviisi (sh kultuurilised erisused), psühhosotsiaalse olukorra ja võimaluste kohta; 3. kogub andmeid kliendi söömise, toidulisandite kasutamise, toitumuse ja toitumuslike vajaduste ja eripärade kohta, kasutades selleks sobivaid meetodeid (nt toitumispäevik); märkab söömishäire sümptomeid; 4. analüüsib hindamistulemusi ja selgitab välja kliendi toitumuslikud probleemid, seisundi ja sobivuse toitumisinõustamiseks, kasutades selleks sobivaid meetodeid (nt tõenduspõhised testid, kehamassi indeksi määramine), kasutab vajadusel tõenduspõhiseid toitumissoovitusi ja -programmi (nt tap.nutridata.ee); vajadusel soovitab pöörduda kliendil erialaspetsialisti juurde (nt arst, toitumisterapeut, psühholoog, logopeed).	
B.2.2 Toitumise- ja eluviisi muutmise eesmärkide püstitamine ja sekkumisplaani koostamine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1. püstitab koostöös kliendiga toitumise ja eluviisiga seotud hinnatavad, realistlikud kliendi tervist toetavad lühi- ja pikaajalised eesmärgid; 2. annab vastavalt püstitatud eesmärkidele kliendile sobivad tasakaalustatud toitumisjuhised ja koostab tegevuskava (vajadusel kliendispetsiifilise menüü ja kehalise aktiivsuse soovitusel), arvestades kliendi individuaalseid vajadusi (nt vanust, füsioloogilist seisundit, kognitsiooni), kultuurilisi ja veendumuslikke eripärasid ning sagedasemate krooniliste haiguste riskifaktoreid.	

B.2.3 Toitumisnõustamine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1. annab kliendile ja/või grupile juhiseid tasakaalustatud toitumise kohta (nt toidukordade regulaarsus, söömisele keskendumine, toiduvaliku mitmekesisus, toitainete tasakaal, vajadusel toidulisandite kasutamine toitumissoovituste alusel) ja kehamassi korrigeerimiseks, arvestades biokeemia ja füsioloogia põhiteadmisi; juhiste andmisel lähtub tõenduspõhistest Eestis kehtivatest toidu-, toitumis- ja liikumissoovitustest ning toitumist puudutavatest ravi- ja tegevusjuhenditest tervise hoidmiseks, edendamiseks ja haiguste ennetamiseks; 2. selgitab välja toidutõhustamise vajaduse ja vajadusel soovib vajalikke toidutõhustamise meetodeid ja toidulisandeid, lähtudes toidutarbimise analüüsist ja riiklikest toitumissoovitustest; 3. tasakaalustab toitumist ja piirangutega dieete, tehes vajadusel koostööd teiste spetsialistidega; kooskõlastab tegevuskava kliendi ja temaga seotud teiste spetsialistidega; 4. juhendab klienti tegevuskava järgimisel, toidu valimisel, valmistamisel, säilitamisel ja töötlemisel, lähtudes kliendi individuaalsetest vajadustest ja võimalustest ning toiduohutuse põhimõtetest; 5. nõustab klienti või tema võrgustikku tervist säästvate/parandavate eluviiside järgimisel, kasutades sobivaid intervjuerimise ja nõustamise tehnikaid; 6. teavitab klienti peamistest teabeallikatest või sooritab vajadusel teabeotsingu koos kliendiga; 7. aitab kliendil saadud informatsiooni mõtestada; võimestab klienti, keskendudes tema tugevustele, positiivsele potentsiaalile, toetab muutuste tegemist kliendi elus, kasutades motiveeriva intervjuerimise ja enesekehtestamise tehnikaid; 8. vajadusel konsulteerib teiste valdkondade spetsialistidega ja/või suunab kliendi teise spetsialisti juurde; teeb koostööd kliendi tugivõrgustikuga.	
B.2.4 Toitumuslike sekkumiste mõju ja tulemuste hindamine	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1. kogub kliendilt tagasiside ja analüüsib tulemusi, võrdleb neid püstitatud eesmärgiga; teeb kokkuvõtte ja arutab selle kliendiga läbi; vajadusel korrigeerib kliendi toitumiskava ning kooskõlastab selle kliendiga; 2. teeb enda tegevusest kokkuvõtte, analüüsides nõustamisprotsessi, vajadusel korrigeerib kliendiga läbiviidavaid tegevusi.	
B.2.5 Toitumisnõustamine tervislikuks liikumiseks	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1. hindab kliendi toitumise, söömisarjumuste ja kehalise aktiivsuse taset, sh energiabilanssi ja energiavajadust, kasutades selleks sobivaid vahendeid ja meetodeid, vajadusel kasutab tõenduspõhist toitumisprogrammi www.nutridata.ee; 2. hindab saadud tulemusi ning määratleb kliendi vajadused lähtuvalt eluviisist ja liikumisharjumustest, selgitab neid kliendile ning seab koos kliendiga saavutatavad ning realistlikud eesmärgid ja tegevuskava nende elluviimiseks; 3. nõustab klienti toitumise osas vastavalt tema füüsilise aktiivsuse tasemele, individuaalsele eripärale, soole ja vanusele, arvestades tõenduspõhiseid liikumissoovitusi; suunab klienti regulaarselt liikuma ja vajadusel liikumisharjumusi muutma; 4. selgitab välja toidutõhustamise vajaduse ja vajadusel soovib vajalikke toidutõhustamise meetodeid, lähtudes kehalise aktiivsuse tasemest ja riiklikest toitumissoovitustest.	

RECURRING COMPETENCES

B.2.6 Toitumisnõustaja, tase 5 kutset läbiv kompetents	EstQF Level 5
Tegevusnäitajad: 1. väärtustab elukestvat õpet, täiendab tööalaseid teadmisi, hoiab ennast kursis valdkonna arengutega; 2. tunneb oma pädevuse piire ja lähtub oma töös eetilistest põhimõtetest, andmekaitse nõuetest ja kehtivatest õigusaktidest; 3. suhtleb professionaalselt, lähtudes üldistest klienditeeninduse põhimõtetest; on orienteeritud kliendi heaolule ja pakub kvaliteetset teenust; 4. tuleb toime erinevate situatsioonidega, sh konfliktidega, kasutades sobivat suhtlusviisi; 5. planeerib oma aega, töötab süsteemselt ja organiseeritult;	

6. leiab veebist tõenduspõhist informatsiooni ja hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust, kasutab erialaseid andmebaase ja rakendusi; kasutab veebipõhiseid ühistöövahendeid; oskab luua ja muuta erinevates formaatides digitaalset sisu, viitab kasutatud allikatele; tagab digitaalsete andmete kaitstuse;
7. kasutab oma töös eesti keelt vähemalt tasemel B2 (vt lisa 1);
8. vajadusel annab esmaabi;
9. dokumenteerib oma töö, kasutades korrektset erialaterminoloogiat.

Hindamise meetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

Part C

GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations

1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	23-24042025-2.6/4k
2. Occupational qualification standard compiled by:	Taimi Ainjärv, Eesti Personaaltreenerite Liit Liis Lepp, Eesti Kliinilise Toitmise Selts Triin Muiste, Eesti Toitumisinõustajate Ühendus Siret Saarsalu, Eesti Tervisedenduse Ühing Anneli Sammel, Tervise Arengu Instituut Annely Soots, Eesti Toitumisteraapia Assotsiatsioon Anna-Liisa Tamm, Tartu Tervishoiu Kõrgkool
3. Occupational qualification standard approved by:	Health
4. No. of decision of Sectoral Council	39
5. Date of decision of Sectoral Council	24.04.2025
6. Occupational qualification standard valid until	23.04.2027
7. Occupational qualification standard version no.	4
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	2265 Dieticians and Nutritionists
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	5

C.2 Occupational title in foreign language

English:	Nutritional counselor, EstQF Level 5
----------	--------------------------------------

C.3 Annexes

Lisa 1 [Keelte oskustasemete kirjeldused](#)